

Рівень розвитку координаційних здібностей та функціонального стану слухового аналізатора волейболістів 11-12 років

Ерназаров Алішер, Моїсеєнко О. К.

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. В статті наведені показники координаційних здібностей та функціонального стану слухового аналізатора та їх зміни впродовж навчального року.

Ключові слова: координаційні здібності; волейболісти, які навчаються в групах попередньої базової підготовки, слуховий аналізатор.

Вступ. Одною з сучасних тенденцій спортивного волейболу – є зростаюча спортивна конкуренція. Поєдинки волейбольних команд стають все більш тривалими та напруженими. До найбільш значних факторів, зумовлюючих успіх змагальної діяльності волейболіста належить розвиток рухових координаційних здібностей, завдяки яким, проходить аналіз рухів, збільшується руховий досвід, а також відбувається орієнтування спортсмена у просторі та часі [3, 6].

Точність будь-якої рухової дії волейболіста здійснюється на основі інформації, що надходить з різних аналізаторних систем, серед яких вестибулярна, зорова та слухова – є головуючими [1, 2, 5, 9].

Проблемами взаємозв'язку фізичної підготовленості з функціональним станом сенсорних систем займалися (Ровний А. С., 2001; Шестерова Л. Є., 2004; Масляк І. П., 2007; Моїсеєнко О. К., 2014). В той же час, робіт, в яких освічувались питання визначення рівня розвитку координаційних здібностей та функціонального стану слухового аналізатора юних волейболістів знайдено недостатньо.

Тому, **метою** нашого дослідження стало визначення рівня розвитку координаційних здібностей та функціонального стану слухового аналізатора волейболістів 11–12 років.

Поставлена мета визначає наступні **завдання** дослідження :

1. На основі аналізу науково-методичної літератури вивчити особливості розвитку координаційних здібностей та функціонального стану слухового аналізатора юних волейболістів.
2. Дослідити рівень розвитку координаційних здібностей та активності слухової сенсорної системи волейболістів 11–12 років.
3. Виявити зміни у показниках координаційних здібностей та функціонального стану слухової сенсорної системи волейболістів 11–12 років впродовж навчального року.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, педагогічне тестування, методи визначення функціонального стану слухового аналізатора, методи математичної статистики.

Організація дослідження: У дослідженні брали участь 12 спортсменів в віці

11–12 років. З них 12 хлопчиків-волейболістів, що навчаються в групах базової підготовки другого року навчання ДЮСШ № 11 м. Харкова. Всі діти, які приймали участь у дослідженні були практично здорові та знаходились під наглядом спортивних лікарів. Дослідження проводилося поетапно з вересня 2016 року по березень 2017 року.

На першому етапі (вересень 2016) було проведено педагогічне спостереження та визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження. А також був проведений аналіз науково-методичної літератури з обраної теми.

На другому етапі (жовтень 2016 – березень 2017) було проведено педагогічне дослідження, яке включало первинне, вторинне та підсумкове тестування рівня розвитку координаційних здібностей та функціонального стану слухової сенсорної системи. Показники функціонального стану слухової сенсорної системи вимірювалися до проведення навчально-тренувальних занять.

На третьому етапі (березень 2017) було проведено обробку та порівняльний аналіз даних отриманих в ході педагогічного дослідження.

Результати дослідження: Первинне тестування координаційних здібностей і стану слухового аналізатору показало, що отримані результати юних волейболістів знаходять у межах норми даного віку.

Дослідження показників динамічних та просторових параметрів рухів, оцінки точності м'язових зусиль, статичної та динамічної рівноваги, здатності до відчуття ритму та довільного розслаблення м'язів, комплексного волейбольного тесту для визначення координованості рухів і функціонального стану слухового аналізатора, отриманих при проведенні первинного та повторного тестування, не виявило статистичних відмінностей між досліджуваними даними ($p > 0,05$). Аналіз результатів, отриманих при третьому тестуванні, в кінці навчального року, показав значне поліпшення показників за даними тестування човникового бігу 3x10 м, дистанційних кидків тенісного м'яча, статичної та динамічної рівноваги, комплексного волейбольного тесту для визначення координованості рухів і більшості показників повітряної слухової проводимості ($p < 0,05$). Виняток склали результати оцінки точності м'язових зусиль, здатності до відчуття ритму, орієнтування у просторі і здатності до довільного розслаблення м'язів та кістяної проводимості слухового аналізатора. Зміни цих показників були менш істотні і не достовірні ($p > 0,05$).

Порівняння рівня розвитку координаційних здібностей у волейболістів при підсумковому тестуванні встановило незначні розбіжності між показниками на початку та наприкінці року. Так, показники рівня розвитку координаційних здібностей наприкінці року відповідають низькому, достатньому та високому рівню відповідно.

Таким чином, на підставі статистичного аналізу даних, отриманих після підсумкового тестування можна констатувати, що регулярні навчально-тренувальні заняття з волейболу сприяють, як розвитку координаційних

здібностей, так і опосередковано впливають на функціональний стан слухового аналізатора волейболістів 11–12 років.

Литература

1. Беляев А. В. Волейбол: [учебник для вузов] / под общ. ред. А. В. Беляева, М. В. Савина. – М.: СпортАкадемПресс, 2002. – 368 с.
2. Беляев А. В. Волейбол: [учебник для студентов вузов, обучающихся по спец. 022300 – Физ. культура и спорт / под общ. ред. А. В. Беляева, М. В. Савина. – М.: СпортАкадемПресс, 2006. – 358 с.
3. Бикова О. О. Акробатичні вправи та вправи із застосуванням швидкісної (координаційної) драбини як засіб покращення координаційної підготовленості гандболістів / О. О. Бикова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2016. – №. 139 (1). – С. 25-29.
4. Моисеенко Е. К. Влияние специально направленных упражнений на функциональное состояние сенсорных систем и двигательную подготовленность детей дошкольного возраста / Е.К. Моисеенко. //Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях. – 2014. – С. 91.
5. Моисеенко Е. К. Оценка уровня вестибулярной устойчивости волейболистов и баскетболистов команд ХГАФК / Е. К. Моисеенко, И. В. Ширяева, Ю. А. Горчанюк, Н. А. Пашенко. //Спортивные игры. – 2016. – №. 1. – С. 25-28.
6. Помещикова І. П. Вплив показників вестибулярної стійкості на рієнь техніко-тактичної підготовленості баскетболісток студентської команди / І. П. Помещикова, М. В. Коваль, А. О. Чек, О. В. Кудимова // матеріали конференції Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях. – 2015. – С. 153.
7. Ровний А. С. Механізм сенсорного контролю точних рухів спортсменів протягом тренувального заняття / А. С. Ровний. // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2001. – № 1. – С. 31 – 34.
8. Ровний А. С. Формування системи сенсорного контролю точнісних рухів спортсменів / А. С. Ровний // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2000. – № 2 – 3. – С. 59–63.
9. Шевченко О. О. Особливості прояву координаційних здібностей в волейболі та бадмінтоні / О. О. Шевченко, Г. В. Натаров // Спортивные игры. – 2016. – №. 1. – С. 57–60.

Інформація про авторів:

Ерназаров Алішер – студент

Харківська державна академія фізичної культури

Моїсеєнко О. К. – ст. викладач кафедри спортивних і рухливих ігор

Харківська державна академія фізичної культури

E-mail: elenainfiz@gmail.com